

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Junius' 4-dikén 1819.

Franciaország.

Végezte a' Francia Romai Catholicus Fő Papok' Nyilatkoztatásának, melyet minden Pairekkel azon napon közölttek, minelőtte a' Religiónak a' nyomtatási szabadságot illető törvényből való kihagyatása a' Pairek' kamarájában is meghatározott volna (lásd a' M. Kurir' 535-dik levél lapját) —

„Ez legyen egyedül a' Morál és Religió' talpköve, az a' minden kötelesség' mértéksínörja, melyet emezek, az emberek' elébe fognak szabni, 's mindkettőjük, a' Religió és a' Morál, a' jóvallott törvény' magasztalójának értelmek szerént, nem egyéb fog lenni, annál, a' mivé azt, kinekkinék önn' gondolkodása tenni fogja. —

„Nem — telyességgel nem azért adta a' Világ' Fő Ura az embereknek a' lételt, 's nem azért ajándékozta meg őket okossággal, hogy bizonytalan képzelődéseik' és vélekedéseik játékvá tegye őket; az a' Fő Hatalom, ki a' maga egyéb teremtményeinek azt parantsolta, hogy azon phisikai (testi) törvényeknek, melyek által ők kormányoztának, elmulaszthatatlanul engedelmeskedjenek: éppen úgy megparantsolta azon megkülömböztetett jusokkal felruházott teremtménynek is, a' kinek eszet, akaratot, szabadságot, és moralitást adott; hogy azon Religiói törvényeket, melyeket nékie elejébe irt, szoroson megtartsa. Dogmákat adott néki tudtára mennyei jelentések által, megparantsolván, hogy higgye azokat; pa-

rantsolatokat szabott elejébe, hogy tartsa-meg; Cultust rendelt néki, megparantsolván, hogy gyakorolja. Hogy mennyei jelentések által előnkbe irt parantsolatainak bátorságot (bizonyos követést) szerezen, azoknak követőikre nézve örökös boldogságot, megrontóikra nézve pedig örökös büntetéseket határozott a' Fő Törvényadó; 's az igasságoknak, parantsolatoknak, gyakorlásoknak (ajtatosságoknak), ígéreteknek, 's fenyegetődzéseknek massáját, (nyalábját), melyek egygyütt révén az ő egész Revelatióját (a' Szent írást, a' Bibliát) teszik, oly bizonyoságtételek által erőssítette-meg, melyeket minden ember oly könnyen megérthet, 's a' melyeknek igassága oly szembetünő, hogy be kell az embernek a' szeméit hunyni; ha látni nem akarja.

„De a' mi még több: Hát ezt a' belső Érzést, melyet ti a' külső Revelatio' helyébe akartok tenni, ki adta ezt az emberek' szívébe? Nem más, hanem éppen ez a' Szent Revelatio. Ennek egygyik jó teteménye ez. Visszámeg csak jól a' Hitetlen egyszer a' maga szívét, 's meg fogja látni, hogy egyedül csak a' maga ifjuságában beszívott religiói tudomány légyen az, a' mi az ő szívébe eme' nagy betsü magot behintette, a' melly oly nagy természeti erővel bír, hogy azt semmi indulat meg nem fojthatta. A' Hitetlen is, hogy a' Religiónak goromba megbántathatóságát törvényesség tegye, azzal él eszközül, a' mit a' Religiótól vett. Mi itt a' jóvallott törvényezikkely' egygyik Oltalmazójának szá-

jából hozunk-fel egy nagyon betses val-
 lástételt. — „Az istentelenséget (így szol-
 „la ez) meg kell zabolázni, ha a' Stá-
 „tust nyughatatlanokdatja; ebben áll a'
 „jó Morál, jó Philosophia, 's jó törvé-
 „nyes alkotmány' principiumaiszerént az
 „igaz valóság, a' törvény' valóságos
 „lelke, valóságos határa.“ — De hát
 „ugyan illik-e ide a' Ha? Nem nyughatatlan-
 „kodtatja-e az istentelenség a' Statust már
 „tsak magában is? Midőn a' Revelatiónak
 „azon szent kötelét, melly által az emberi
 „nemzet az istennel öszszetsatoltatik, el-
 „szaggatja, meg tágitja ekkor az embereket
 „egymással öszszetsatoló köteleket is. Midőn
 „azt a' Törvényadót, kinek mennyei jelentés
 „által kinyilatkoztatott és látható méltósá-
 „ga kötelességeket ír előnkbe, azoknak be-
 „töltetésekről ítél, 's annak általhágójit
 „megbünteli — szem-elől eltünteti: ek-
 „kor minden embert önnön maga bírájá-
 „vá, önnön törvényhozójává teszen; azt
 „tselekszi, hogy, az ember önnön magát
 „tartsa a' maga embertársai eránt való
 „magaviselete' megítélőjének. —

„Annak mentésére, hogy a' Reli-
 „gió a' jóvalloitt törvényczikkelyből liha-
 „gyattassék, azt is felhozzák fogásul, hogy
 „a' Constitutzió által, minden isten-
 „iszteleteknek teljes szabadság engedte-
 „tett. Azt erőssítették, hogy ha a' Reli-
 „gió a' törvénybe bétételődne (az az, ha
 „az azt gorombán megtámadó írókra bün-
 „tetés határozatlan), ez által megtiltódna
 „a' Religiói principiumoknak oltalmazha-
 „tása: — „Az a' törvény (így szolltak ezek),
 „melly által a' külömbkülömb Keresz-
 „tyén Hiteknek Vallástételeik megemes-
 „tettek, 's a' melly által a' több Vallások
 „is mind oltalmaztatnak, ezen Vallások'
 „sorosoi közzül egygyiknek is meg nem
 „tilthatja a' maga Dogmáinak 's Cultu-
 „sának oltalmazását, a' nélkül, hogy ön-
 „nön principiumának ellene ne mond-
 „jon. (A' Morálja mindeniknek egy). Ha
 „tehát minden szorosabb meghatározás

„nélkül a' törvény a' Religiónak minden
 „goromba megbántatását megbüntetné:
 „valyon így nem kellene-e félni attól,
 „hogy ezen határozás az *intolerantiára*
 „fogásul szolgálhat. A' külömbkülömb
 „vallású lakosok békességesen élnek egy-
 „más szomszédjában, 's mi ennek az
 „okozója? Nem egyéb annál a' szabad-
 „ságnál, mellyel bírnak; azon szempil-
 „lantattól fogva pedig, hogy ti ezen sza-
 „badságot semmivé teszitek, tyrannusok
 „lesztek. Czélzássotokat így se fogjátok
 „elérni; így se' fogjátok véghez vinni,
 „hogy egy Religió' szolgálja a' másikat
 „Dogmáit meg ne támogják, hogy azo-
 „kat gyűlölségeseknek, gyalázatosoknak
 „ne nevezzék. Ekképpen fognak minden
 „Religió' szolgálja beszélni; 's hogy így
 „beszéljenek, minnyájoknak jussok van
 „rcá, 's bizonyosan így is fognak be-
 „szélleni. Én semmi külömbiséget nem
 „látok azon Princzipium között, melynél
 „fogva a' jóvalloitt cikkelyt meg akarják
 „jobbitani, az által, hogy a' *Religiót*
 „abba be akarják iktatni, és a' *Domitia-*
 „*nus Törvényei* között, 's a' többi.“ —

„Ezen okoskodás szerént tehát a' Ke-
 „resztyén Hitnek 's az ő tudományainak
 „egymás ellen való oltalmazásokat úgy
 „kell képzelnünk, mint az istentisztelet'
 „szabadságának megsértetését; eszzerént
 „nagy igasságtalansággal, a' *Goromba*
 „*megbántás* 's a' *Controversia*, egymás-
 „sal feltseréltetnek. Azok tehát, a' kik mé-
 „részen efféle crössítésekkel állanak elő,
 „egy részről a' Bossuet 's Nicole' és
 „egyéb Catholicusoknak, más részről pe-
 „dig a' Claude' 's Bosnaget 's egyéb
 „Protestánsoknak Polemicus munkáik-
 „ról, semmit se' tudnak. Ők nem tudják,
 „vagy úgy mutatják, mint ha nem tudnák,
 „azt, hogy a' Szeretet, minden Ke-
 „resztyén Hitnek legfontosabb törvénye.
 „Minden féle hitű Religiók, midőn a' ma-
 „gok Tudományait védelmezik, az Egy-
 „ház' régi *Controversistái* közzül a'

legnevezetesebbnek, a' nagy és szent Augustinusnak nyomdokait követik: *Pereant errores, viaant homines.* E' volt az ő principiuma, 's ez a' principiuma a' mi Religiónuk' Oltalmazójának is. Mondjon a' rágalmazás a' mit akar, de e' volt ezeknek szavok örökké, 's ez is fog leani mind örökké.

„Hanem legmegfoghatatlanabb és legboszszantóbb ezen ellenkezésben az, hogy magát éppen az a' Hitellenség, a' melly úgy mutatja, mint ha azt hinné, hogy, ha a' jóvallott törvényezikkely ekképpen megjobbítódna, a' fogna belőlle következni, hogy a' különböző hitű Egyházak egymást bántani fognák, maga árasztja-li reájok megszűnés nélkül azon mérget, a' mellyel ő maga tele van. Énekek, Journalok, Pamphlettek, Broschurok, 's minden egyebek eszközül vétetnek az Urnak és Idvezítőnek megtámadtatására. Itt tsufolódások, ott sériegető beszédek, amott goromba megtámadások pöhdöstetnek-ki ellene; mellyek mind rágalmazások. —

„Attól láttatván félni, hogy a' Religiónak a' goromba megtámadtatástól való megoltalmaztatása által az *Intolerantiára* fogás, út, készítettne, nevetséges módon a' *Domitianus'* üldöző törvényeit azon törvénnyel hasonlítják össze, melly, ha felvétetődne, nem engedné meg a' Religiónak goromba megtámadtatását. És a' hitellenség mérészel az *Intolerantiáról* beszélteni! az a' hitellenség, melly azon rövid idő alatt, míg a' Hatalmat hitangoló, minden üldözések között a' legkegyetlenebbet gyakorlotta! A' *Domitianus'* és a' több Pogány Üldözők' törvényei, legalább egygyenként és megíteltetés után mérsárlották a' Keresztényeket. De a' mi időnkbeli Istentelenek csoportonként gyilkolták 's fúlasztották vízbe a' Religió' hűséges Szolgait, és nélünk az ő dühösségektől való megmenekedhetésre semmi egyéb módunk

nemvala, annál, hogy a' hazából kirándoroljunk, 's a' mivel birtunk mindenünket kardalészára (prédául) nékik hagyjuk. A' legtüredelmetlenebb, a' legvérszomjúzóbb Secta ellen magának a' *Tolerantiának* nevében kívánnuk és kérjük tehát ezt a' könnyűrendelést, hogy a' Religió ne tétetődjék ezen Secta' megtámadásainak czélzó tényérjává. —

„Mi, alább megnevezett Cardinálisok, Érsekek, és Püspökök, minnyájunk a' Pairkamara' tagjai, gondolkodásunknak ezen Kinyilatkoztatását, neveinknek aláírása által megerössítettük, oly véggel, hogy ez, a' Király, a' két Kamarák, a' Gallicana Egyház, a' Közönséges Egyház, és a' Szent Szék előtt, azon principiumnak közönséges kifejeztetéséül szolgáljon, mellyet a' mi Atyáink nekünk a' hitben mint zálogot hátrahagyták, 's a' mellyet mi, egy szent kötelességünkkel megegyezőleg, és lellesmértes hűséggel, az utánnuk következőknek hátrahagyni tartoztunk. —

- † Perigord A. Cardinalis.
- † De-la-Luzerne C. G. Card.
- † A' Chaloni volt Püspök, Fr. Pair.
- † G. Courtois de Pressigny, S. Malói volt, most Besanszoni kinevezett Püspök, Frantzia Pair.

Már nem tsak ezen törvényezikkelyt, hanem a' Nyomatatási vétekezésbeli minden eseteket 's büntetéseket, a' Fő Papságnak a' Religiót illető hathatós Nyilatkoztatása ellen is, azon módon megerössítette a' Pairkamara is, mint a' Követek' lamarája által megerössítettve hozzá érkezett; 130 Pair fogta pártját, 50 ellenzette.

Cardinalis Beausset 's az Evreui Püspök, kik hasonlóképpen a' Pairkamara' tagjai, nem irták alá a' Fr. Fő Papság' Nyilatkoztatását.

A' Követek' 's Pairek' kamarájának ezen határozásaiából 's a' Fr. Fő Papság-

mak felhozott Nyilatkoztatásából ki lehet hozni, hogy mitsoda tekintetből tettek ezen Fő Papok mostanság azon határozásokat, hogy ők minden tekintetben szorosán ahhoz, és csak is ahhoz fogják magokat alkalmaztatni, a' miben a' Király és Pápa ő Szentsége egygyütt meg fognak egygyezni. Úgy látszik ezen határozásból, hogy a' Fő Papság az Egyházi dolgokat nem akarja a' Törvényhozó kamarák' Sanctzionálás alá bocsátani. E' lehet az oka, hogy az a' Concordata, melyben a' Király és Pápa ő Szentsége 1817-ben megegygyeztek vala, végrehajtást mind ez ideig nem kapott, 's már most, vagy a' Követek' kamarájának mostani gondolkodása szerint, még kevesebbé fog kapni, minthogy a' Gallicana Egyház' Oszlopai ezen Concordatát, azon változtatásokkal, mellyel ezt a' Törvényhozó kamarák megerősíténék, elfogadni nem tanálja tanátsosnak. — (Juthat Olvasóinknak eszelke, hogy ezen Concordata, annak idejében megfordult volt a' Követek' kamarája előtt, 's elő megvizsgáltatás végett Biztosság' elejébe is adattatott volt: de onnét az Országlószék által előbb visszavéttetett, hogy sem közönséges vitatás alá bocsátódott volna, 's elővéttetése, mint látszik már most egészen elhalasztódott, vagy legalább azóltától fogva egész máig elő nem véttetett).

* * *

A' Bavariai Közönséges Ujságnak egy Párisi levelezője Május' 18-dikán tsupa azt mondjából írt hozzá egy levelet, ekképpen: — „Egymást éri a' sok hír. A' nélkül, hogy valamelyikért kezességet valólnék, felhozok némelyeket. *Mondják*, hogy határainkon ezen nyáron néhány lógerék fognak tartatni, egy, északi határunkon *Lille* és *Sedan* között, a' másik napkeleti határunkon *Metz* és *Hünningen* között. *Mondják*, hogy két Mar-

schaljaink, kik előbbeni hadakozásainkból esmeretesek, mint északi és napkeleti departamentjeinknek Kormányozói, egyik *Lillébe*, a' másik *Straszburgba* fogják útjokat venni. *Mondják*, hogy a' Frantzia Országi Catholica Egyház' ügyén új fordulás tétetett, annyiban; hogy a' Belső Minister által megkérdezett Ersekek és Püspökök úgy nyilatkoztatták magokat, hogy az 1801-béli Concordatának (nem az 1817-bélinek) alája fogják adni magokat, de csak oly feltétel alatt, ha abban a' Romai Szent Szék 's a' Fr. Országlószék egygyütt telyesen megegygyeznek, a' mi felől nem gondolják, hogy megeshetne. *Mondják*, hogy bár mi hathatósan ellene szegzette is magát az Igasság' Ministere a' Számkivettelt Frantziák' közönséges visszahivatásának, tsakugyan ismét többeknek meg engedtetett, hogy az Országba visszatérhessenek. *Mondják*, hogy ismét újabb mesterkedések vétettek munkába annak végrehajtására, hogy a' Választási törvény legalább ideig-meddig felfüggesztésék. *Mondják*, hogy a' Helvétziai közelébb tartandó Diétán szó fog lenni azon *Capitulatió*nak megszüntetéséről, a' melly szerint eddig Helvétziai Regementek voltak Frantzia zsoldon. *Mondják*, hogy Gen. Hülot, Petersburgba küldetett volna, hogy tegyen ajánlást az eránt, hogy a' Frantzia Országlószék közbenjáróságot vállal a' Petersburgi és Stockholmi Udvarok közt előfordult egyenetlenkedésre nézve, melyre az adott alkalmatosságot, hogy Svétzia még mind ez ideig meg nem fizette azon adósságot, mellyet akkor magára vállott, midőn Norvégia Svétziával összsztatottatott, 's a' melly tekintetben, mint *Mondják*, a' *Stockholmi* Udvar azt hozza-fel mentsetgül, hogy a' *Dániai* Udvar se telyesítette volna a' maga ígérétét, a' honnét következett, hogy Svétziának nagyon költséges hadi készületeknek tételébe került

volna Norvegiának elfoglalása. (Ezen költsönös feltételek a' Kieli Kötésben határozottak volt meg a' Svédziai és Dániai Udvarok közt). Ezek most Párisban a' minden napi újságok, mellyeket minde-
 nütt hallhatni, 's a' mellyekről sokak kü-
 lömkkülföldi-féleképpen vélekednek."

* * *

Ezen Párisi tudósításban említették az Igasság' Ministerének a' Követek' kamarájában a' Számkivetteltt Frantziának visszahívattatása ellen tartott beszéde. Ezen beszédre azon kérelmek szolgálattak alkalmatosságot, mellyek egy időtől fogva a' számkivetteltt közzül némelyektől a' Követek' kamarájához azeránt érkeztek, hogy minnyájok bősáttassanak vissza hazájokba. Ezen kérelmeknek megvizsgálattása Biztosság' elejébe adatott, 's régtől fogva nagy figyelemmel várta a' közönség, hogy mi fog lenni a' követke-
 zése. A' Biztosság' Május' 17-dikén a' kamara' elejébe terjesztette a' maga vélekedését, de a' melly nem volt kedvező a' Számkivetteltt Frantziákra nézve, 's minthogy a' Biztosság' vélekedésének az Igasság' Ministere is nagyon pártját fogta, a' lett a' vetekedés resultatuma, hogy a' számkivetteltésben szenvedők' kérelme fere tétett, 's tsak annyiban maradt a' dolgok, hogy a' Király visszabotsáthatja közzülök azokat, a' kiket tettzik, de a' kamara nem avathatja magát az ő ügyekbe. — Az Igasság' Ministere mélyen belé bósátkozott ezen kérdésnek vitatásába. Egyebek közt azt is megjegyezte, hogy, ha a' Törvényhozó kamarák magokat ezen dologba belé avatván a' számkivettelttnek visszahívattatását forma szerént meghatároznák, a' lenne belőlle, hogy az ő határozásoknak még a' Bonaparte Familia is hasznát ven-
 ni akarná.

Nagy Britannia.

Lord Landsdown azt kívánván a'

felső házban a' Ministerekeltől, hogy terjeszszék ezen ház' elejébe a' két Anglusoknak (Arbuthnothnak és Armbrusternek) az Amerikaiak által lett megölettetéseket illető irásokat, visszavettett a' kíván-
 sága, illy okon, hogy a' nevezett Anglusok az ő elfogattatásokkor valósággal az Indasok' szolgálatjában voltak, következésképpen minden jussokat elvesztették az eránt, hogy a' haza az ő ügyeket felvehesse. — A' Ministerekkel ellenkező rész nagyon békételenkedik a' felső ház-
 nak ezen határozásáért.

A' gyapjufonók Carlisle városában nem rég' nagy támadást tsináltak, 's minekutánna sok házak ablakait beveriek 's egyéb efféle gorombaságokat elkövettek volna, végre tanátsot ültek 's azt határozták, hogy kérelmet terjeszszének a' Régens Princz elejébe, azeránt, hogy őket minnyájokat küldje Amerikába.

Amerikából, név szerént Ney-Yorkból minden órán várták egy gőz-hajónak Liverpoolba való megérkezését, 's mint mondják ezen túl rendesen fognak a' gőz postahajók járkálni Nagy Britannia és Amerika között.

Május' 17-dikén a' felső házban is lefolyt a' R. Catholicusok' ügyét illető kérdés felett való vetekedés. Az ő részéről való jóvállást Gróf Donoughmore tette; sokáig folyt a' beszélgetés. Végre voksolás tett határozást. A' jóvállásnak 106-ton fogták pártját; 147-ten mondtak ellene; melly szerént itt se győzedelmeskedhetek annak pártfogóji. Lord Liverpool, Hertzeg Wellington, és az Anglus vallású Püspökök többire majd mind ellene szegeztek magokat a' Catholicusok' telyes politikai júsokkal való felháztatásának.

Azon expeditzió'n kívül, melly a' tengeren fog az északi égsark tele clevezni, hogy még egyszer megpróbálja, hogy valyon lehet-e a' Baffing öble 's a' Behring' útja között vizen való közösülést

találni, az idén a' szárazon is próbát fog a' Hudson öble' északi részeiről tenni egy más expedízió. Már erre is ki-vagynak neveztetve az emberek. Hogy ezen sok próbáknak tsak lenni fog már valaha valami jó resultatuma, egyebek közt azért is remélni lehet, hogy *Hearne* és *MacKenzie* nevű Anglus utasok, ezen északi partok mellett, egymástól nagyon meszszelévő pontokon vizet láttak volt.

Spanyol Ország.

Madridból néhány napoktól fogva mind kedvező tudósításokat olvastunk vala némely levelekben: Ilyenek valának: hogy a' Párisi *Journal des Debats*nak egy magános levelezője azt írta hozzá Madridból Máj. 5-dikén, hogy oda Buenos-Ayresből követek érkeztek volna, oly ajánlástétellel, hogy a' La-Plátai tartományok a' Királynak alája akarják adni magokat, ha nékik Nemzeti képviselőt, 's a' kereskedés' és vámfizetés' dolgában az anyahzával egyenlőséget enged, 's a' maga familiájából egy Vice-Királyt küld. Kár, hogy azon Ujságlevelek, mellyek ezen dolgot nevezett Frantzia Ujságból kivették, a' hitelességét nagyon kétségbe hozták azon megjegyzés által, hogy a' Londoni levelek egy szóval se' emlékeznek felőlle. —

Ilyen örvendetes a' *Renovales* nevű, elintén pártos, de azután a' Király' hűségére visszaállott Generálisnak Capitulatiója is, melynek fő pontjai ezek: Generális *Renovales* a' Királyi tisztek' kezébe adja azon hajókat, mellyekkel a' maga expedízióját Angliából Amérikába vitte, az azokon lévő munitzióval egyetemben; a' Királytól bocsánatot nyernek a' *Renovales*ssal lévő tisztek, úgymint: Két Oberster, két Oberslajtnánt, egy hadi biztos, két Polgári Agens, két tengeri tiszt, egy

Ágyuskapitány, 11 egyébféle Kapitány; Generális *Renovales*nek megengedtetik a' Spanyol Országba való visszatérés, a' hol oly penziót kap, melly az ő fizetésének felét vagy legalább kétharmadát tege; ő, a' Státusban mindenféle hivatalokra felvétehetik; végre mind azoknak a' tiszteknek, a' kik ellen ő miatta Spanyol Országban per indítatott vala, nyugalom engedtetik. — Ezen kedvező tudósítások között fordul továbbá a' Madridi levelekben elő, hogy azon Kötésben, a' melynek ereje szerint Spanyol Ország a' Floridákat az Északi Amériikai Egyesült Státusoknak által engedte, meghatározott kifejezésekkel előfordul ezen *Clausula*: hogy az Egyesült Státusok a' Spanyol Királyt a' magok elpártolt tartományai' legitimus Urának lenni megesmerik, 's azon, hogy a' mostani tengeri ragadozás' systemája megszűnnyön, minden erejekkel rajta lesznek. — Mások ezen *Clausulát* úgy magyarázzák, hogy az Egyesült Státusok tsak addig ígérték, hogy a' Spanyol Király' Amériikai Uralkodását megesmerni 's az ő elpártolt tartományai eránt neutralitást tartani fognak, míg N. Britannia is hasonló neutralitást tart.

B é t s.

Császár és Király ő Felsege kegyelmesen méltóztatott Királyi Consiliarius, 's a' Fels. Udv. Magyar Cancellariánál Udvari Titoknak Mélt. Fületinczi Kelecz Ádám Urat, a' Sz. István Rendje' Cancellistáját, 's N. Vasvár, Honth és Arad Varmegyék Assessorát, számos esztendőktől fogva való hűséges és hasznos szolgálatait 's ezek által megbizonyított tehségeit tekintvén, ugyan az említett Udvari Fels. Cancellariánál valóságos Udvari Consiliáriussá és Referendáriussá ki-nevezni.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —
Jun. 1-ső napján 248 $\frac{1}{2}$ — 2-dikán 248 $\frac{2}{3}$ — 3-dikán 248 $\frac{1}{2}$ —

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Fehérvári Nemzeti Játszó Társaság eránt elterjedett köz meg elégedés arra birta a' Budai fő Nemességet, hogy a' Theátrumi Directiótól kikérné, hogy ezt a' derék Társaságot Budán is játszattassa. Ezen hazafiai kívánságnak tellyes készséggel eleget tett az Igazgatás, 's így tegnap a' Budai várbeli Theátromban a' Magyar Társaság elő adta ezen Játékot: „Szászén Július, vagy az Igasság Szerető Minister“, fordította Ns. Vass István; és a' Fő Városnak nagy lellű Lakosit olly kedves megelégedéssel töltötte el: hogy az egész Publikum különös tetszését mind a' részeknek mind az egész Játéknak végével tapsolással, és szóval kijelenténé.

* * *

Jósef Császári Királyi Fő Herczeg, Országunk' Nádor Ispánnya azt óhajtottá, hogy a' Nemzeti Múzeum Technologiai Gyűjteménnyel is szaporítottának. Ezt meg értvén Ns. Keesz István Ur a' Cs. R. Fabrikák Inspectiojánál lévő első Commiszárius, azt a' szép ajánlást tette, hogy a' maga költséges, 's Tudományos rendezetett Technologiai Cabinetjét, melly 9,000 külömbkülömbféle példákából áll, Magyar Orzágnak által engedné: ha az ó Magyar, és Német nyelven készült leírásának kiadására, vagy előre való költség, vagy 20 frtal V. Czéd. való előrefizetés fogna adattatni a' nyolczad réthben három kötetekre osztott munkáért, mellynek ajánlását a' Tisztelt Cs. Kir. Fő Herczeg méltóztatott elfogadni. — Ezen úton a' Magyar Nemzet egy jeles Technologiai készületet nyerne, 's a' leírás által minden Fabrikai műveknek ismérétere juthatna. Azért a' Nagy Méltóságú Magyar Királyi Helytartó Tanács méltónak tartot-

ta, hogy 1818-ban December' 9-dikén minden Törvényes Hivatalokhoz botsátott köz Levelc által buzgón ajánlaná. Tsak ugyan nem lehet kimagyarázni azt a' nagy hasznót, mellyet ezen munka a' benne megmagyarázott Gyűjteménnyel együtt szereshetne Hazánkban a' mezei Gazdáknak, kézi Mestereknek, Fabrikásoknak, és Kereskedőknek. Azért valóban méltó volna, hogy mind a' Községek, mind magános tehetős Személyek akár Német, akár Magyar Nyelven meg szereznék; annyival is inkább, mivel a' 3 kötetnek előre fizetésbéli ára a' munkának nagyságához képest igen tsekély (20 forint Váltó Czédulában) mellyet kiki vagy a' Nemes Vármegyék, vagy Városok Tisztsegeinél, vagy Pesten akár Királyi Tanácsos Miller Ferdinand Urnál a' Nemzeti Múzeum Directoránál, akár Eggenberger Jó'sef Könyváros Urnál letehetne. Ezen dolognak érdemét meg fontolván Tek. Fellner Benedek Ur Szabad Királyi Pest városának Polgár-Mestere, e' tárgyat mind a' Tanácsban, mind a' Választott Polgárok gyűlésében olly hathatósan elő adta, hogy a' Tanácsnak minden Tagjai, és a' Választott Polgárok közül 87-en ezen könyv vevői közé magokat feljegyezték, úgy hogy ezen kövítésre méltó szép hazafi tett által 1860 Forint gyűlt magában Pest Szab. R. Városában. Különös tiszteletet érdemel Nagy Méltóságú Avakumovics István, Temesvári Ó Hitű Püspök Ur ó Excellentziájának jeles példája is, a' ki ezen közhasznú célra 900 Rfkat küldött.

Spányol Ország. (folytatás)

A' mi a' Veneczelai hadakozást illeti, ezéránt is nagyon örvendetes hírek terjedtek vala el Madridból. A' mondatott, hogy Morillo a' Kir. seregekkel a' táborozást nagyon szerentsésen elkezdvén, az Apure vizén által ment, 's

azon térségekre is előnyomult volna, a' hova őket az insurgensek telyességgel nem is várták volna. — Kár hogy nem sokáig folytathatták ezen utóbbi örvendetes tudósításokat a' Madridi levelek. A' Londoni újságok szerint nagyon véletlenül ütött-ki a' Morilló szerentsésen kezdett munkája. Úgy látszik (úgy szólnak ezek), hogy az insurgens vezérek feltett czéllal vonták vala vissza magokat Morilló előtt az *Oronzo* vizéhez, tsak azért, hogy őtet a' partok mellől az Ország' belső részére tsalván, Mic-Gregornak's Oberster Englishnek könyebbé tegyék a' partra való kiszállhatást.

Hogy *Morillót* szerentsétlenség érte, azért nem hozhatjuk kétségbe, hogy a' Londoni Kurir és Chronicle meg-egygyezve írják, a' kik talán ennél egyebet megegygyezve soha se' írták. Ők Már-tizius' 9-dikére teszik a' napot, mellyen Morilló megveretett. Patz nevű insurgens vezér verte-meg. A' vesztese 600 emberekből állott, kik közzül 200-zan fogságra estek. Részint ezen megveretetés, részint az eleségnök szűk volta miatt, Generális *Morilló* ismét a' part felé kezdett hátrálni, de Patz beérte és ismét megverte. A' Patrióta seregek valami egy hónapnyi idő alatt nagyon meg erősödtek a' jó készülétű, Anglus önkéntvállalkozottaknak oda érkezésével.

Tudományos Jelentés.

Előre tisztelettel figyelmetessé kívánjuk tenni az érdemes Magyar Olvasó Publicumot arra: hogy az Ifjabb Anacharsisnak Görög Országban tett utazását — mellyben a' nagy érdemű és szélesen ki terjedett tudományáról's szép ízléséről igen csméretes Barthelemey Ur, a' régi Görög Orzágnak régiségeit; tudományos, erkölcsi és Vallásos állását; political és törvényes alkotmányait; szokásait és ki pallérozódásának grádusát, görökeresen, mély be-látással és az életre alkalmazhatatólag le-írta — szép tudó-

mányú, jó ízlésű és a' nyelvekben jártas buzgó Hazánkfia Deák Sámuel Ur Kolos-várt Erdélyben, Francziából és Németből, a' jobb ki-adások szerint, magyarra fordítani el-kezdette, és már egynéhány darabok nyomtatás alá készen is vannak. A' fordítás jó, könnyű és értelmes tiszta magyarsággal, erőltetés nélkül való. A' Szerző Lelke és Geniussa, a' dolog valóságával együtt több helyeken el-vagynak találva, tanít és gyönyörköltet-is. És hogy a' Munka belső bé-eséhez annál illendőben jelenhesse-meg a' Közönség előtt, e' végre az érdemes Fordító és Tit. Fudós Kolosvári Ref. Professor Mihos Sámuel Ur, több Talmányokat és Kedves Hazánk' Literaturáját szívből tisztelő nagy érdemű Hazánkfiainak segedelmek által, új és szép betűket öntettek itt Bécsben Strausz Úr által, a' mellyekkel a' munka nyomtatása rövid idő alatt el is fog kezdődni. Reményleni lehet: hogy tisztelt kedves Hazánkfiainak, és az őket pártfogó érdemes Uraknak dicséretes Buzgóságok, a' böles Barthelemey említett igen hasznos munkáját, úgy adja Magyar Hazánkfiainak anyai nyelveken kezekbe, hogy az abban uralkodó szép és pallérozott Szabad Lélek a' lehetőségig kitetszhessék's cz által hazai gyenge Literaturának valóságos nyereséget kapjon; és a' magyar pallérozódást, 's fellyebb emelkedést becsülő's tisztelő igaz Hazánkfiak is ennek a' nyereségnek velünk együtt szívekből fognak örvendeni. Későbbre nem mulasztjuk-el az érdemes Olvasó Publicumnak e' munka bővebb lefordításáról, kivomtatásáról, és megszerzése módjáról környül-állásosabb tudósításukat is megtenni.

Igazítás. — Némely XLII-dik számú M. Kurir' 352-dik levéllapja' első há-sábján, a' 9-dik sorban, megigértetik helyett, így kell olvasni: meg-értettek.